

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2017 r. oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań w 2018 r.

I. Określenie zadań własnych gminy

Wspieranie rodziny, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Katalog zadań zawarty w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pozwala na stworzenie w gminie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie. Do zadań gminy zgodnie z ustawą należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 3) współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej;
- 4) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy;
- 5) sporządzanie sprawozdań z zakresu wspierania rodziny;
- 6) realizacja zadań wynikających z programów z zakresu wspierania rodziny.

II. Gminny Program Wspierania Rodziny

W 2017 roku uchwałą Rady Gminy Nr XXVII/196/17 został uchwalony Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019.

Rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie, polegające, w szczególności na:

1. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
3. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
4. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
5. pomocy w integracji rodziny;
6. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
7. dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Zadania z zakresu wspierania rodziny, zostały powierzone do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Stargardzie i były wykonywane przez:

- pracowników socjalnych;
- asystentów rodziny.

W funkcjonowaniu rodzin objętych wsparciem, zaobserwować można było jedną, bądź wiele z poniższych dysfunkcji:

- niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców bądź opiekunów;
- choroby i niepełnosprawność występujące w rodzinie;
- uzależnienia i współuzależnienia w rodzinie;
- bezrobocie w rodzinie;
- niska świadomość rodziny o roli podmiotów udzielających pomocy;
- przemoc w rodzinie.

Pracownicy socjalni

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych w ramach pracy z rodziną koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu, a także wnioskowaniu do kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Udzielana pomoc miała na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej w wypełnianych przez nią funkcjach opiekuńczej, wychowawczej, ekonomicznej, socjalizacyjnej, kulturowej i była realizowana w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Pracownicy socjalni proponowali i zachęcali między innymi do kontaktu ze specjalistami: pedagogiem i psychologiem z innych placówek wspierających

funkcjonowanie rodziny. Udzielali wsparcia i poradnictwa w zakresie tworzenia warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi rodziny, edukacji poprzez wskazywanie właściwych metod wychowawczych, form i możliwości spędzania wolnego czasu, zwracano uwagę na warunki sanitarno-higieniczne, motywowali rodziców do pracy nad właściwą postawą i prawidłowym wypełnianiem swoich obowiązków, motywowali do działań prozdrowotnych. W 2017 r. pracownicy socjalni objęli pomocą 396 rodzin (1034 osoby), przeprowadzili 983 rodzinne wywiady środowiskowe.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych, odbywały się przy współpracy z przedstawicielami placówek oświatowych, służby zdrowia, Policji i innych instytucji działających na rzecz rodziny (Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorów).

Asystent rodziny

Wspieranie rodziny jest to zespół zaplanowanych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie funkcji opiekuńczo - rodzicielskich. Działania te prowadzone są za zgodą rodziny i aktywnym jej udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

W rodzinie, w której doszło do kryzysu i w efekcie którego nastąpiło umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej prowadzone są działania o charakterze interdyscyplinarnej pomocy i intensywnej pracy z rodziną w celu przezwyciężenia trudności i możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy i jeżeli wywiad potwierdzi występowanie tychże trudności, pracownik socjalny może wnioskować do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przydzielenie asystenta rodziny.

Praca asystenta rodziny odbywa się w miejscu zamieszkania tych rodzin i poza nim, przy aktywnym współdziałaniu i współpracy pracownika socjalnego oraz osoby objętej wsparciem asystenta. Praca asystenta koncentrowała się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnych sytuacji życiowych rodzin, w których wychowywane są dzieci. Głównym celem asystentury było podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2017 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej było zatrudnionych 2 asystentów rodziny. Asystenci rodziny objęli działaniem 29 rodzin, w których było 76 dzieci. Na koniec 2017 roku z usług asystenta rodziny korzystało 13 rodzin. Z 16 rodzinami zakończono współpracę z uwagi na osiągnięcie celów lub ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosił 15 miesięcy.

We wszystkich rodzinach występowały problemy, w szczególności: nieumiejętność panowania nad emocjami, brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, bezrobocie, skłonności do picia alkoholu, konflikt pomiędzy małżonkami, przemoc w rodzinie, ubóstwo, niepełność rodziny.

W 2017 roku asystenci podejmowali szereg działań m.in.:

- Analizowali sytuację rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyny kryzysu w rodzinie, tworzyli plany pracy z rodziną. Głównym ich założeniem było podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, poprawa sytuacji materialnej i mieszkaniowej oraz poprawa wyników szkolnych dzieci.
- Motywowali do systematycznego leczenia oraz zażywania leków zgodnie z zaleceniami lekarza, współpracowali ze służbą zdrowia, podnosili wiedzę rodziny z zakresu profilaktyki zdrowotnej i higieny osobistej.
- Udzielali pomocy w zakresie poprawy sytuacji bytowej, a w szczególności w zdobyciu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego. Wskazywali, jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe, doradzali w jaki sposób zarządzać środkami finansowymi, informowali jak działają urzędy, placówki wspierające rodziny i dzieci, wyjaśniali, w jaki sposób należy wypełnić dokumenty oraz załatwić sprawy urzędowe, wskazywali, jak ubiegać się o rozłożenie spłaty zadłużenia na raty, przedstawili możliwości oszczędnego korzystania z mediów.
- Udzielali pomocy w formie rzeczowej, tj. używanej odzieży, mebli, sprzętu gospodarstwa domowego, artykułów niemowlęcych, zabawek dla dzieci, książek.
- Motywowali do dbania o stronę estetyczną mieszkania
- Pomagali w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, wskazywali sposoby spędzania czasu wolnego z rodziną, motywowali do większego zaangażowania w opiece nad dziećmi

- Współpracowali z jednostkami organizacyjnymi i innymi podmiotami oraz osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny m.in. pracownikami socjalnymi, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, pedagogami ze szkół, Komendą Powiatową Policji, pracownikami placówek opiekuńczo – wychowawczych.

- Motywowali członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowania nauki, poszukiwania pracy, wskazywali potrzebę zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy – możliwość podjęcia stażu, skorzystania ze szkoleń.

- Motywowali rodziców dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych do regularnych odwiedzin i utrzymywania kontaktów z dziećmi.

- Umieszczali w ośrodkach wsparcia członków rodzin dotkniętych przemocą.

- Dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny.

Od 1 stycznia 2017 roku, z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 roku poz.1860), poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Działania te prowadzone są ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”. Ponadto do działań asystenta należy współpraca z innymi służbami z różnych systemów, w tym z podmiotami udzielającymi świadczeń zdrowotnych, pracującymi na rzecz kobiety w ciąży i jej rodziny.

W 2017 roku jedna rodzina skorzystała z usług asystenta rodziny w ramach w/w ustawy.

Koszty wynagrodzenia osób zatrudnionych na stanowisku asystenta rodziny w roku 2017, pokrywane były z dwóch źródeł:

- środków własnych Gminy Stargard w wys. 48 095,74 zł;
- w formie dotacji otrzymanej w ramach ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017” w wys. 10 714,01 zł;
- z Funduszu Pracy w wys. 21 725,99

Łącznie na utrzymanie asystenta rodziny wydatkowano w 2017r. kwotę 80 535,74 zł.

III. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

1. opiekuńczej – zapewniającej opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego;
2. specjalistycznej – w której organizowane są zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; indywidualny program korekcyjny, psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny;
3. pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę w formie działań animacyjnych i socjoterapeutycznych.

W 2017 r. w Gminie Stargard na podstawie przepisów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na terenie gminy funkcjonowało 11 placówek wsparcia dziennego prowadzonych na zlecenie gminy przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. Placówki te prowadzone były w formie opiekuńczej. Z placówek wsparcia dziennego korzystało około 200 dzieci. Na realizację zadania gmina przeznaczyła 140 000 złotych.

IV. Finansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej lub innej placówce

Zgodnie z art. 191 ust.8 i 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz.575 z późn. zm.), w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej, gmina właściwa ze względu zamieszkania dziecka, ponosi odpłatność za jego pobyt:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

Do wydatków na opiekę i wychowanie dziecka zalicza się:

1. świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka;
2. dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka;
3. dofinansowanie do wypoczynku dziecka;

4. świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka;
5. świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki;
6. środki finansowe na pokrycie nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka w rodzinnym domu dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka;
7. środki finansowe na pomoc na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie;
8. środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa lub w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, oraz środki finansowe związane ze zmianą tego lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego;
9. świadczenie związane z remontem lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa lub jest prowadzony rodzinny dom dziecka;
10. wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka i osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym domu dziecka;
11. świadczenia dla rodziny pomocowej.

W 2017 roku Gmina Stargard poniosła wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na łączną kwotę 122 605 zł, z tego:

- opłata za dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 24 135zł,
- opłata za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych – 98 470 zł.

Na koniec roku 2017 gmina ponosiła opłatę za pobyt 18 dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W grudniu 1 dziecko z placówki opiekuńczo-wychowawczej powróciło do domu rodzinnego.

V. Potrzeby związane z realizacją zadań wykonywanych z zakresu wspierania rodziny w roku 2018

1. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, - 101 170,00 zł

2. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – 26 500,00 zł.
3. Kontynuacja zatrudnienia asystentów rodziny. Zabezpieczenie środków finansowych z tytułu zatrudnienia 2 asystentów rodziny – 101 752,00 zł.
4. Podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny i innych pracowników zajmujących się pracą z rodziną poprzez udział w szkoleniach i innych formach kształcenia – 850,00 zł
5. Zapewnienie środków na funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego – 140 000 zł.
6. Realizacja ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w związku z urodzeniem dziecka z ciężką chorobą i niepełnosprawnością.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych na terenie gminy działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Sporządził: Anna Ładniak

WÓJT
Kazimierz Szarżanowicz

